

projekt

**POWIATOWA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA LATA 2014-2020**

SPIS TREŚCI

I. Wstęp.....	3
II. Ramy prawne i zgodność Strategii z innymi dokumentami	5
III. Charakterystyka powiatu pabianickiego.....	6
3.1. Położenie geograficzne.....	6
3.2. Sytuacja demograficzna.....	6
IV. Diagnoza problemów społecznych Powiatu Pabianickiego.....	8
4.1. Bezrobocie.....	13
4.2. Ubóstwo.....	14
4.3. Niepełnosprawność.....	15
4.4. Przemoc w rodzinie i alkoholizm.....	17
V. Pomoc społeczna realizowana na terenie Powiatu Pabianickiego.....	20
5.1. Zadania własne powiatu.....	21
5.2. Zadania z zakresu administracji rządowej.....	22
5.3. Pomoc środowiskowa.....	22
5.4. Pomoc stacjonarna.....	23
5.5. System opieki nad dzieckiem.....	25
5.5.1. Rodzinna piecza zastępcza.....	25
5.5.2. Instytucjonalna piecza zastępcza.....	28
5.6. Pomoc osobom niepełnosprawnym.....	30
5.6.1. Rehabilitacja społeczna.....	30
5.6.2. Rehabilitacja zawodowa.....	34
5.6.3. Pilotażowy Program „Aktywny samorząd”	35
5.6.4. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji projekt „Równe szanse” ..	37
5.6.5. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych.....	39
5.6.6. Organizacji pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych	41
VI. Analiza SWOT.....	44
VII. Misja, cele strategiczne i operacyjne.....	49
1. Misja.....	49
2. Cel generalny.....	49
3. Cele strategiczne.....	49
4. Realizatorzy i partnerzy.....	55
5. Źródła finansowania.....	55
6. Wdrażanie, monitorowanie, ewaluacja.....	56
7. Wskaźniki stopnia efektywności.....	56
Podsumowanie.....	57

I. WSTĘP

Jednym z istotnych zadań powiatu wynikających z art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz.182 z późn. zm.) jest opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka-po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

Realizacja ww. zadania wymaga profesjonalnego i systematycznego diagnozowania problemów społecznych zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie powiatu pabianickiego została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach, Powiatowego Urzędu Pracy, ośrodków pomocy społecznej, działających na terenie powiatu oraz innych instytucji i organizacji współpracujących z PCPR.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pabianickiego na lata 2014-2020 sporządzona w oparciu o diagnozę wskazuje na kluczowe kwestie społeczne z jakimi borykają się mieszkańcy powiatu oraz wytycza kierunki działań mających na celu niwelację zjawisk społecznie niepożądanych, a w konsekwencji poprawę jakości i warunków życia mieszkańców.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pabianickiego jest zgodna z podstawowymi zasadami życia społecznego, w szczególności z zasadą pomocniczości i współodpowiedzialności, opracowana na okres 6 lat od 2014 do 2020 roku. Wszelkie podejmowane przedsięwzięcia będą prowadzone w oparciu o współdziałanie dwóch podmiotów: zasobów ludzkich i instytucjonalnych. Głównym narzędziem stosowanym w celu dokonania pozytywnych zmian będzie praca socjalna rozumiana jako wszelkie działania typu prospołecznego, których celem jest podtrzymywanie, chronienie lub rozwijanie interesów jednostek, rodzin, grup i społeczności.

Strategia stanowi punkt wyjścia do opracowania szczegółowych programów dotyczących osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a jednocześnie jest podstawą do

ubiegana się przez instytucje samorządu terytorialnego o środki zewnętrzne (pochodzące z budżetu państwa, funduszy unijnych i innych źródeł).

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 12/2013 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach z dnia 2 grudnia 2013 r. został powołany Zespół do opracowania powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, w skład, którego weszli przedstawiciele jednostek zajmujących się problematyką społeczną. Prace zespołu koordynował Pan Jarosław Grabowski – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach.

Skład Zespołu :

Lp.	Imię Nazwisko	Stanowisko/Instytucja
1.	Maria Chmielewska	Dyrektor /DPS w Pabianicach
2.	Hubert Kowalski	Dyrektor /DPS w Konstantynowie Łódzkim
3.	Arkadiusz Janicz	Dyrektor/Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Porszewicach
4.	Izabela Bazan	Główny specjalista /PCPR w Pabianicach
5.	Anna Wyrwa	Radca prawny /PCPR w Pabianicach
6.	Justyna Jeznach	Inspektor /PCPR w Pabianicach
7.	Monika Kowalska	Pracownik socjalny /PCPR w Pabianicach
8.	Ewa Popielas	Pracownik socjalny/PCPR w Pabianicach
9.	Monika Rakowska	Doradca ds. osób niepełnosprawnych/PCPR w Pabianicach

II. RAMY PRAWNE I ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art.19 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r.poz.182 z późn.zm).

Istotne znaczenie dla treści i realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 dla powiatu pabianickiego mają również inne akty prawne. Należą do nich:

- 1) ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz.721 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz.674 z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz.135 z późn. zm.),
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.),
- 6) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 roku poz. 124 z późn. zm.),
- 7) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz.1536 z późn. zm.).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 na terenie powiatu pabianickiego spójna jest z innymi strategicznymi i programowymi dokumentami, które funkcjonują na poziomie ogólnopolskim, wojewódzkim i gminnym , tj. m.in :

- **Krajowa Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013,**
- **Strategia Polityki Społecznej Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020,**
- **Gminne Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych.**

III. CHARAKTERYSTYKA POWIATU PABIANICKIEGO

3.1. Położenie geograficzne

Powiat pabianicki położony w środkowej części województwa łódzkiego tworzy 7 gmin - 2 gminy miejskie: Pabianice i Konstantynów oraz 5 gmin wiejskich: Pabianice, Dłutów, Dobroń, Ksawerów i Lutomiersk, które różnią się pod względem zajmowanej powierzchni i liczebności mieszkańców, a co za tym idzie liczby instytucji i funkcjonujących organizacji, gdzie realizowana jest szeroko pojęta polityka społeczna. Dużym atutem powiatu jest jego lokalizacja w centrum Polski, w niewielkiej odległości od Łodzi. Dzięki temu inwestorzy gospodarczy oraz pabianiczanie mają dogodne połączenia komunikacyjne z innymi regionami kraju i z zagranicą.

3.2 Sytuacja demograficzna

Powiat pabianicki zajmuje powierzchnię 492 km², na jego terenie zamieszkuje 119.668 mieszkańców (dane uzyskane z GUS, stan na 30.06.2013 r.). Liczbę mieszkańców oraz powierzchnię poszczególnych gmin obrazują tabele 1 i 2.

**Tabela nr 1. Liczba ludności w poszczególnych gminach, z podziałem na płeć
(stan na 30.06.2013 r.)**

Identyfikator gminny*	Gmina	Powierzchnia w km ²	Liczba ludności		
			razem	mężczyźni	kobiety
-	Powiat pabianicki	492	119.668	56.123	63.545
1	Pabianice	33	67.996	31.276	36.720
1	Konstantynów Ł.	27	17.728	8.254	9.474
2	Dłutów	101	4.396	2.199	2.197
2	Dobroń	94	7.465	3.658	3.807
2	Ksawerów	14	7.604	3.647	3.957
2	Lutomiersk	134	7.875	3.851	4.024
2	Pabianice	89	6.604	3.238	3.366

*Znaczenie identyfikatorów:

1- Gmina miejska

2- Gmina wiejska

Tabela nr 2. Liczba ludności w powiecie pabianickim (stan na 30.06.2013 r.)

Powiat pabianicki			Miasta			Wieś		
ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
119.688	56.123	63.545	85.724	39.530	46.194	33.944	16.593	17.351

Liczba mieszkańców powiatu corocznie się zmniejsza. Jednocześnie należy zauważyć, że proces ten dotyczy głównie gmin miejskich gdyż liczba mieszkańców wsi nieznacznie wzrosła w ciągu ostatnich kilku lat (dane uzyskane z GUS na lata 2011-2013) – zmiany te obrazuje tabela nr 3.

Tabela nr 3 Liczba ludności w powiecie pabianickim na przestrzenie lat 2011-2013

	Powiat pabianicki Ogółem	Miasto	Wieś
2011	119.930	86.934	32.996
2012	119.757	86.078	33.679
2013	119.688	85.724	33.944

Analizując strukturę mieszkańców powiatu warto podkreślić, iż nie istnieją krajowe dane statystyczne dotyczące liczby osób niepełnosprawnych (w tym dzieci i młodzieży niepełnosprawnej). Szacuje się, iż niepełnosprawni stanowią **12,2%** populacji w Polsce (dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego 2011). Należy, zatem założyć, że powiat pabianicki zamieszkuje około 14 tysięcy osób niepełnosprawnych i liczba ta stale wzrasta.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU PABIANICKIEGO

Nasilenie problemów społecznych powoduje, że duża grupa osób z terenu powiatu nie radzi sobie we własnym zakresie z zaspokajaniem podstawowych potrzeb bytowych oraz rozwiązywaniem codziennych problemów. Stąd też od kilku lat liczba klientów Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie powiatu stale wzrasta. Na dzień 30.06.2013 r. z pomocy ośrodków skorzystało **14.868 osób w 5.375 rodzinach**. Najczęstszym powodem korzystania z pomocy jest bezrobocie. W I półroczu 2013 r. z tego powodu z pomocy skorzystały **3.242 osoby w 1.439 rodzinach**. Brak zatrudnienia powoduje znaczne obniżenie standardu życia osób i ich rodzin, przyczynia się do zubożenia materialnego, a konsekwencji prowadzi do ubóstwa, które z roku na rok rośnie. W roku 2012 liczba rodzin objętych wsparciem z powodu ubóstwa wyniosła: **1.180**, a w już w samym I półroczu 2013 r. udzielono wsparcia **1.032 rodzinom**. Kolejnym powodem jest długotrwała choroba i niepełnosprawność. W I półroczu 2013 r. wsparciem z powodu niepełnosprawności objęto: **806 rodzin**. Na uwagę zasługuje coroczny spadek liczby rodzin potrzebujących wsparcia ze względu na alkoholizm oraz niski odsetek rodzin korzystających ze wsparcia ze względu na narkomanię. W półroczu 2013 r. wsparciem objęto **8 rodzin**. Z analizy danych wynika, iż gmina Lutomiersk na przestrzeni 3 lat nie miała żadnych zgłoszeń, z tego powodu. Poniższe tabele obrazują najczęstsze powody korzystania ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej funkcjonujących na terenie powiatu pabianickiego na przestrzeni lat 2011-2013, uwzględniając pomoc świadczoną w poszczególnych gminach.

Tabela nr 4 Najczęstsze powody korzystania rodzin ze świadczeń Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie powiatu pabianickiego na przestrzeni lat 2011-2013

L.p.	Powody trudnej sytuacji życiowej	2011 rok		2012 rok		I półrocze 2013	
		Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba osób w rodzinach
1.	bezrobocie	1 719	4 254	1 837	4 501	1 439	3 424
2.	ubóstwo	1 114	2 374	1 180	2 415	1 032	2 089
3.	niepełnosprawność	1 003	1 929	983	1 799	806	4 621
4.	długotrwała choroba	1 357	1 969	1 297	2 309	967	1 634
5.	bezradność w sprawach opiekuńczych i wychowawczych	1 034	2 983	969	2 779	683	2 060
6.	potrzeba ochrony macierzyństwa	210	835	194	754	168	681
7.	alkoholizm	189	394	179	329	124	211
8.	trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	61	82	68	97	41	51
9.	bezdomność	85	122	87	113	76	13
10.	sieroctwo	21	70	18	52	4	8
11.	narkomania	4	4	8	9	8	9
12.	inne	48	120	71	179	27	67
	RAZEM:	6 845	15 136	6 891	15 336	5375	14 868

Tabela nr 5 Liczba rodzin (oraz liczba osób w rodzinach) korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej w latach 2011-2013 w poszczególnych gminach z podziałem na powody przyznania pomocy

Powody przyznania pomocy	Rok	Pabianice	Konstantynów	Dłutów	Dobroń	Ksawerów	Lutomiersk	Pabianice gmina
Bezrobocie	2011	1099 (2604)	284 (688)	50 (142)	48 (122)	71 (175)	101 (310)	66 (213)
	2012	1182 (2739)	276 (682)	57 (174)	56 (149)	84 (198)	109 (336)	73 (223)
	I Półrocze 2013	882 (2012)	238 (553)	40 (112)	64 (153)	64 (138)	90 (282)	61 (174)
Ubóstwo	2011	862 (1739)	70 (140)	54 (167)	90 (225)	-	29 (52)	9 (21)
	2012	905 (1798)	56 (112)	56 (166)	80 (179)	40 (84)	31 (53)	12 (23)
	I Półrocze 2013	737 (1458)	49 (88)	46 (119)	69 (152)	47 (83)	25 (41)	59 (148)
Niepelnosprawność	2011	619 (1114)	159 (287)	35 (113)	58 (144)	21 (24)	46 (101)	65 (146)
	2012	612 (1063)	150 (256)	43 (107)	56 (123)	20 (25)	38 (79)	64 (146)
	I Półrocze 2013	466 (779)	138 (231)	41 (105)	48 (114)	24 (33)	31 (63)	58 (137)
Długotrwała choroba	2011	963 (1171)	153 (269)	31 (75)	39 (103)	56 (102)	63 (115)	52 (134)
	2012	931 (1564)	137 (229)	35 (88)	39 (90)	54 (105)	50 (103)	51 (130)
	I Półrocze 2013	703 (1132)	130 (217)	23 (48)	20 (54)	26 (35)	29 (51)	36 (97)

Bezradność w sprawach opiekuńczych	2011	621 (1796)	204 (524)	7 (26)	78 (185)	11 (41)	60 (215)	53 (196)
	2012	580 (1682)	169 (441)	11 (41)	76 (171)	24 (62)	61 (219)	48 (163)
	I Półrocze 2013	416 (1243)	137 (364)	8 (33)	18 (61)	18 (49)	50 (183)	36 (127)
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2011	111 (420)	55 (220)	7 (43)	-	3	13 (62)	21 (90)
	2012	106 (388)	54 (214)	7 (38)	-	3	11 (56)	13 (58)
	I Półrocze 2013	81 (302)	40 (157)	7 (40)	10 (55)	4 (10)	9 (47)	17 (70)
Alkoholizm	2011	89 (167)	17 (20)	6 (24)	43 (95)	-	3 (7)	31 (81)
	2012	82 (139)	19 (20)	7 (24)	36 (83)	10 (10)	2 (2)	23 (51)
	I Półrocze 2013	58 (92)	21 (24)	7 (22)	8 (28)	7 (8)	3 (5)	20 (32)
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu Zakładu Karnego	2011	48 (63)	2 (3)	1 (1)	7 (10)	1 (1)	1 (1)	1 (3)
	2012	52 (75)	3 (5)	1 (1)	5 (8)	1 (1)	6 (7)	-
	I Półrocze 2013	28 (34)	5 (8)	2 (2)	-	-	3 (3)	3 (4)
Bezdomność	2011	49 (71)	26 (29)	3 (3)	1 (1)	3 (9)	-	3 (9)
	2012	59 (81)	22 (23)	1 (1)	2 (2)	-	-	3 (6)
	I Półrocze 2013	42	24	2	1	4	-	3

		(53)	(24)	(2)	(1)	(7)		(3)
Sieroctwo	2011	3 (11)	-	-	17 (56)	-	-	1 (3)
	2012	4 (7)	-	1 (3)	13 (42)	-	-	-
	I Półrocze 2013	2 (4)	-	2 (4)	-	-	-	-
Narkomania	2011	2 (2)	-	-	1 (1)	-	-	1 (1)
	2012	3 (3)	-	1 (1)	2 (3)	1 (1)	-	1 (1)
	I Półrocze 2013	4 (4)	2 (2)	-	2 (3)	-	-	-
Inne	2011	44 (113)	-	-	-	1 (2)	-	3 (5)
	2012	42 (98)	-	3 (8)	-	1 (1)	24 (69)	1 (3)
	I Półrocze 2013	20 (52)	-	1 (2)	-	5 (8)	-	1 (5)
Razem		12507 (26613)	2640 (5830)	596 (1735)	987 (2413)	604 (1212)	555 (1522)	889 (2503)

4.1. Bezrobocie

Powiat pabianicki zajmuje 5 pozycję pod względem wartości stopy bezrobocia w województwie łódzkim.

Z danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Pabianicach wynika, że bezrobocie dotyka w równym stopniu kobiety i mężczyzn. Ogólna liczba bezrobotnych wg stanu na dzień 30.06.2013 r. wynosiła **7.912** osób, w tym **3.737** kobiet i **4.175** mężczyzn. Przy czym bezrobocie znacznie częściej dotyczy osób posiadających niski poziom wykształcenia i bez żadnych kwalifikacji zawodowych. Od kilku lat obserwujemy duży odsetek bezrobotnych wśród osób między 25 a 44 r.ż., co obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 6 Liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w latach 2011-2013 z podziałem na płeć, wiek, poziom wykształcenia, posiadany staż pracy, liczbę osób niepełnosprawnych

Wyszczególnienie		2011 (stan na dzień 31.12.2011 r.)			2012 (stan na dzień:31.12.2012 r.)			2013 (stan nadzień: 30.06.2013 r.)		
		Ogółem	w tym:		Ogółem	W tym:		Ogółem	W tym:	
			kobiety	mężczyźni		kobiety	mężczyźni		kobiety	mężczyźni
Wiek	18-24	1156	587	569	1073	486	587	963	414	549
	25-34	2023	1089	934	2034	1062	972	2046	1039	1007
	35-44	1601	862	739	1814	979	835	1881	1014	867
	45-54	1694	896	798	1731	898	833	1678	826	852
	55-59	874	321	553	1050	433	617	1023	444	579
	60-64	239	x	239	318	x	318	321	x	321
Wykształcenie	wyższe	714	488	226	741	490	251	733	483	250
	policealne i średnie zawodowe	1391	767	624	1415	779	636	1431	772	659
	średnie ogólnokształcące	963	588	375	956	568	388	981	578	403
	zasadnicze zawodowe	1995	881	1114	2109	882	1227	2008	822	1186
	gimnazjalne i poniżej	2524	1031	1493	2799	1139	1660	2759	1082	1677
Staż pracy	do 1 roku	1062	537	525	1015	509	506	1058	498	560
	1-5	1566	762	804	1617	745	872	1544	709	835
	5-10	1141	544	597	1253	629	624	1318	649	669
	10-20	1411	731	680	1533	767	766	1533	760	773
	20-30	1203	614	589	1321	648	673	1260	605	655
	30 lat i więcej	401	139	262	475	159	316	480	166	314
	Bez stażu	803	428	375	806	401	405	719	350	369
Niepełnosprawni		607	263	344	652	285	367	601	251	350
Ogółem		7587	3755	3832	8020	3858	4162	7912	3737	4175

Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach od kilku lat realizuje powiatowy program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy. Głównym celem programu jest dążenie do zniwelowania wzrostu bezrobocia w powiecie pabianickim poprzez tworzenie nowych i utrzymanie istniejących miejsc pracy oraz przystosowanie osób bezrobotnych do wymogów współczesnego rynku pracy.

W celu objęcia pomocą jak największej liczby osób pozostających bez zatrudnienia PUP duży nacisk kładzie na bezinwestycyjne formy wsparcia. Osoby bezrobotne mogą skorzystać z pomocy pośredników pracy i doradców zawodowych m.in. w konstruowaniu i realizowaniu Indywidualnych Planów Działania, w celu zdiagnozowania ich ścieżki rozwoju zawodowego. Poza działaniami bezinwestycyjnymi klienci PUP mogą korzystać ze staży, prac społecznie użytecznych, robót publicznych, prac interwencyjnych, zatrudnienia w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy, środków na podjęcie własnej działalności gospodarczej, szkoleń oraz stypendiów z tytułu finansowania kosztów studiów podyplomowych.

4.2. Ubóstwo

Mimo corocznego ogólnego wzrostu poziomu dochodów i wydatków, rokrocznie coraz większy odsetek ludzi dotyka zjawisko ubóstwa. Ubóstwo określane jest jako stan, w którym jednostce czy też grupie społecznej brakuje środków na zaspokajanie podstawowych potrzeb uznawanych za niezbędne do życia, takich jak : ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, zaspokojenie potrzeb intelektualnych. Długotrwałe ubóstwo powoduje zmianę stylu życia rodziny, wzrost poczucia beznadziejności, wpływa negatywnie na kierunek podejmowanych działań. Ubóstwo wymusza rezygnację z zakupu niezbędnych rzeczy np. leków, co w rezultacie pogłębia trudności, które z kolei wymagają kolejnych nakładów finansowych. Brak możliwości zaspokajania kolejnych potrzeb powoduje drastyczny spadek poziomu życia rodziny , rodzi zaniedbania w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji może prowadzić do powstania innych niekorzystnych zjawisk jak alkoholizm, przemoc w rodzinie, przestępczość. Niepokojącym zjawiskiem jest dziedziczenie biedy i negatywnych wzorców. Ponad połowa klientów korzystających z pomocy społecznej to osoby długotrwałe korzystające ze wsparcia ośrodków pomocy. Praca socjalna w środowisku, które długotrwałe korzysta z pomocy społecznej jest bardzo trudna, często wymaga weryfikacji

oddziaływać na wielu płaszczyznach życia osobistego, rodzinnego, społecznego i zawodowego.

Biorąc pod uwagę sytuację społeczno- gospodarczą skala ubóstwa w perspektywie kolejnych lat może mieć tendencje wzrostową , stąd też konieczne są działania prewencyjne np. realizacja projektów oddłużeniowych i nauka gospodarowania zasobami finansowymi. Kontynuowanie w najbliższych latach upowszechniania aktywnej formy pomocy społecznej min. poprzez rozwój kontraktów socjalnych tj. instrumentów zmuszających klientów do nieustannego poszukiwania wyjścia z trudnej sytuacji, jest jak najbardziej zasadne.

4.3. Niepełnosprawność

Z analizy danych otrzymanych z ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu pabianickiego wynika, iż niepełnosprawność to również najczęstszy powód korzystania ze wsparcia tych instytucji. Osoby niepełnosprawne określa się jako osoby , których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej. W latach 2011-2013 systematycznie wzrasta w powiecie pabianickim liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach. W roku 2011 wydano **2.159** orzeczeń o stopniu niepełnosprawności oraz **394** orzeczenia o niepełnosprawności dla dzieci poniżej 16 r.ż.. W roku 2012 wydano **2.423** orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz **337** orzeczenia o niepełnosprawności dla dzieci poniżej 16 r. ż. Natomiast w roku 2013 stopień niepełnosprawności uzyskało **2.690** osób oraz **325** dzieci poniżej 16 r. ż. uzyskało orzeczenie o niepełnosprawności, co obrazują poniższe tabele.

Tabela nr 7 Liczba wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pabianicach według stopnia niepełnosprawności w latach 2011-2013

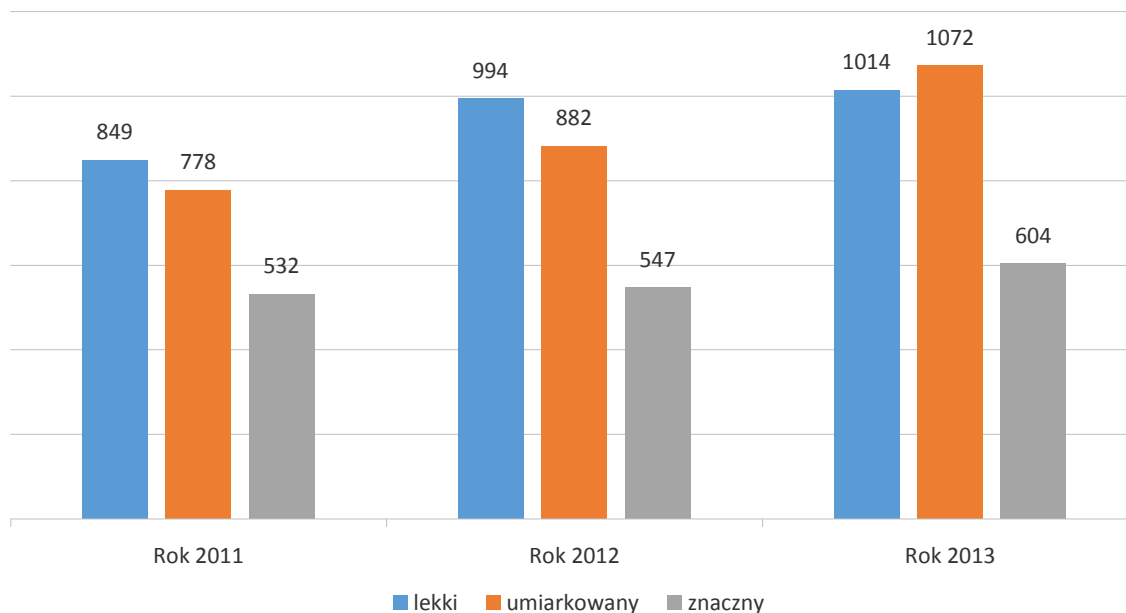

Tabela nr 8 Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń dzieci poniżej 16 r. ż. w latach 2011 2013

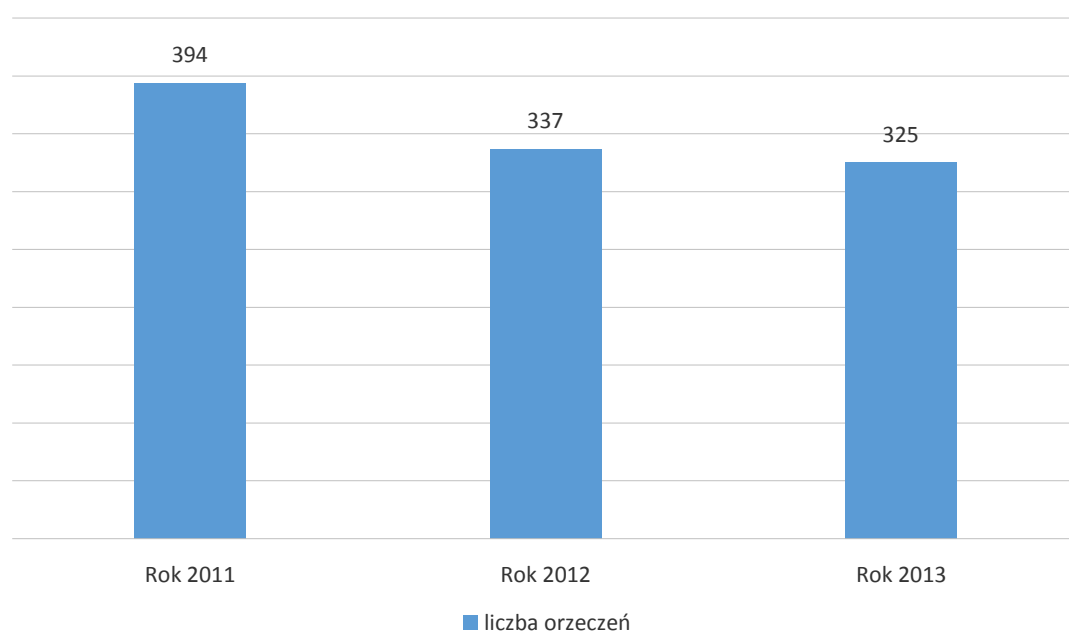

Tabela nr 9 Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności według przyczyny niepełnosprawności w latach 2011-2013

Rodzaj niepełnosprawności:	2011	2012	2013
Upośledzenie umysłowe	84	65	84
Choroby psychiczne	301	296	338
Laryngologiczna	170	157	226
Okulistyczna	56	59	69
Niepełnosprawność narządu ruchu	425	614	664
Epilepsja	14	33	28
Układu oddechowego i krążenia	487	519	563
Układu pokarmowego	98	92	103
Układu moczowo - płciowego	62	91	82
Neurologiczna	275	296	315
Onkologiczna, metaboliczna, dermatologiczna	186	199	217
Całkowite zaburzenia rozwojowe	1	2	1
OGÓLEM:	2.159	2.423	2.690

Z analizy danych wynika, iż największy odsetek stanowią osoby z niepełnosprawnością ruchową, następnie układu oddechowego i krążenia. Z roku na rok wzrasta liczba osób posiadających orzeczenie ze względu na chorobę psychiczną. Osoby niepełnosprawne stanowią bardzo zróżnicowaną grupę, specyfika ich potrzeb i oczekiwań wymaga inicjowania i realizowania wielu działań, które chronią te osoby przed bezradnością, stwarzają im warunki do rozwoju oraz motywują do aktywności i większej zaradności urzeczywistniając zasadę wyrównywania szans i integracji tych osób ze społeczeństwem.

4.4. Przemoc w rodzinie i alkoholizm

Coraz większa wiedza na temat zjawisk patologicznych takich jak : przemoc, alkoholizm, narkomania, wskazuje na brak możliwości pełnego wyeliminowania ich z życia społecznego. Można je natomiast ograniczyć poprzez systematyczne diagnozowanie i skuteczność metod terapeutycznych. Najczęstszym zjawiskiem patologicznym jest alkoholizm. Alkoholizm jest chorobą, która rozwija się bardzo szybko bez świadomości

osoby zainteresowanej i trwa długie lata. Nadużywanie alkoholu negatywnie wpływa nie tylko na życie jednostki (często prowadząc do fizycznego i psychicznego wyniszczenia), ale także całego społeczeństwa. Problemy, których przyczyną jest alkohol, przejawiają się w różnych dziedzinach życia. Najbardziej dotkliwym skutkiem dla rodziny osoby nadużywającej alkoholu jest pogorszenie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny. Osoby uzależnione od alkoholu lub ich rodziny z powodu trudnej sytuacji zgłaszają się do ośrodków pomocy społecznej z prośbą o udzielenie pomocy, ponieważ choroba alkoholowa jest dysfunkcją, która zgodnie z art.7 ustawy o pomocy społecznej uprawnia do skorzystania z pomocy. W I półroczu 2013 r. z powodu choroby alkoholowej wsparciem w ośrodkach pomocy społecznej na terenie powiatu pabianickiego objęto **124 rodziny**. **Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej w Pabianicach** prowadzący **Punkt Konsultacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, świadczący pomoc osobom i ich rodzinom z problemami alkoholowymi w roku 2012 udzielił konsultacji **1.190 osobom**. Punkt prowadzi grupy edukacyjne dla osób pijących szkodliwie i nadużywających alkoholu, grupę psychoedukacyjną dla osób pijących szkodliwie i nadużywających alkoholu oraz dla osób, które ukończyły podstawowy program terapeutyczny w placówkach leczenia uzależnień lub program diagnostyczno -edukacyjny klientów Klubu Integracji Społecznych. Zwalczenie alkoholizmu przewiduje ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która zawiera kompleksowy system działań obejmujących zarówno administrację rządową i samorząd terytorialny. Ustawa powierzyła gminom szereg zadań, z których szczególne znaczenie mają przedsięwzięcia o charakterze profilaktycznym, adresowane do młodzieży szkolnej, jak i osób dorosłych, a także działania związane z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W pracę z osobami uzależnionymi na terenie powiatu oprócz Ośrodków Pomocy Społecznej i Poradni Leczenia Uzależnień, zaangażowane są również Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które prowadzą postępowanie w sprawach o zobowiązanie do leczenia odwykowego, kontrolują punkty sprzedające napoje alkoholowe, opiniują inicjatywy oraz programy profilaktyczne.

Alkoholizm prowadzi do zaburzeń komunikacji między członkami rodziny, stwarza problemy wychowawcze i zdrowotne. Alkoholizm to częsta przyczyna interwencji sądu w sprawy opiekuńczo-wychowawcze oraz to jedna z najczęstszych przyczyn kolejnego zjawiska patologicznego, jakim jest przemoc w rodzinie.

Przemoc w rodzinie definiowana jest jako zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi w rodzinie, naruszające jego prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Obraz występującego zjawiska ukazuje poniższy wykaz interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie przeprowadzonych na terenie powiatu pabianickiego(przy czym dane pochodzą z 2012 r. z Komendy Powiatowej Policji w Pabianicach):

- **Liczba przeprowadzonych interwencji domowych - 77**
 - w tym: w gminach miejskich - 73
 - w gminach wiejskich - 4
- **Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie - 166**
 - w tym: kobiet - 109
 - mężczyzn - 20
 - małoletni do 18 roku życia - 37
- **Sprawcy przemocy domowej - 124**
 - w tym: mężczyźni - 106
 - kobiety - 18
- **Sprawcy przemocy domowej pod wpływem alkoholu - 86**
 - w tym: mężczyźni - 81
 - kobiety - 5

Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie powiatu pabianickiego udzielają ofiarom przemocy domowej pomocy socjalnej, pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, zawodowego, rodzinnego, informują o konieczności przeprowadzenia badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie, pomagają ofiarom przemocy domowej w uzyskaniu lokalu z zasobów gminy .Ofiary przemocy otrzymują również wsparcie i pomoc w Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar przemocy **Ośrodka Profilaktyki i Integracji Społecznej**. Klienci uzyskują także pomoc prawną. Do Punktu kierowane są osoby z całego miasta. W 2012 roku zgłosiło się tam **98** osób. Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej realizuje programy pomocy dzieciom z rodzin problemowych. W 2012 roku w programie TRATWA świadczącym pomoc psychologiczno-pedagogiczną uczestniczyły **22 osoby** oraz udzielono **76** konsultacji indywidualnych .

Z danych Sądu Rejonowego w Pabianicach wynika, iż liczba osądzonych w związku ze zgłoszeniem stosowania przemocy w rodzinie wciąż jest stosunkowo niewielka w porównaniu z liczbą sprawców przemocy występujących w statystykach policyjnych, a więc

tylko w nielicznych przypadkach sprawy te mają finał przed obliczem sądu. Jednak jak wynika z informacji udzielonych przez Sąd Rejonowy w Pabianicach jeżeli już do tego dojdzie, większość osadzonych zostaje skazana (w roku 2012 wskaźnik skazania wyniósł 80,56%), głównie na karę pozbawienia wolności. Wśród skazanych sprawców przemocy domowej prawie połowa została skazana po raz kolejny, co wskazuje na to, iż kara pozbawienia wolności tylko doraźnie pomaga uchronić ofiary przemocy domowej przed dalszym doznawaniem krzywdy, tj. jedynie na czas odosobnienia sprawców. Jednak po zakończeniu odbywania kary wielu z nich powraca do stosowania przemocy. Wskazuje to na pilną potrzebę opracowania i wdrożenia programu korekcyjno- edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie, którego realizacja pomoże w redukcji zachowań agresywnych u sprawców oraz w powstrzymaniu ich przed dalszym stosowaniem przemocy domowej.

Trudna sytuacja w rodzinach (alkohol, agresywne zachowania wobec dzieci, pozostawianie dzieci bez opieki itp.) była najczęstszą przyczyną wszczynania spraw w przedmiocie **władzy rodzicielskiej**. W 2013 roku złożono **20** wniosków o umieszczenie małoletnich w rodzinach zastępczych oraz toczyło się **59** spraw o ograniczenie władzy rodzicielskiej. W **39** sprawach orzeczono umieszczenie nieletnich w odpowiednich placówkach.

Złożoność problematyki zjawisk patologicznych , takich jak alkoholizm, przemoc domowa, generuje potrzebę bliskiej współpracy instytucji samorządowych i pozarządowych w celu podniesienia skuteczności funkcjonowania systemu działającego na rzecz rozwiązania tych niepożądanych zjawisk .

V. POMOC SPOŁECZNA REALIZOWANA NA TERENIE POWIATU PABIANICKIEGO

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości oraz zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym, w tym przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Zgodnie z tą ustawą do zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej należą w szczególności:

5.1. Zadania własne powiatu

- opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno- wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno- wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mającej braki w przystosowaniu się,
- pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mającym trudności w integracji ze środowiskiem;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób,
- prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

- prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- szkolenie i doskonalenie kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
- doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
- podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej,
- utworzenie i utrzymywanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

5.2.Zadania z zakresu administracji rządowej

- pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, w zakresie indywidualnego programu integracji (w tym opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne);
- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- udzielanie cudzoziemcom pomocy w zakresie interwencji kryzysowej.

5.3.Pomoc środowiskowa

Pomoc środowiskowa na terenie powiatu pabianickiego realizowana jest przez ośrodki pomocy społecznej: 7 ośrodków realizujących zadania własne i zlecone. Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz

umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna udzielona jest na wniosek osoby zainteresowanej po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego stwierdzającego sytuację materialną, rodzinną, finansową i życiową osób i rodzin.

Praca w ośrodkach pomocy społecznej ukierunkowana jest w szczególności na:

1. pomoc finansową,
2. pomoc rzeczową,
3. usługi niematerialne,
4. pracę socjalną skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

Praca socjalna prowadzona przez ośrodki pomocy społecznej zmierza do tego, aby wzmocnić u podopiecznych poczucie odpowiedzialności za byt swój i swojej rodziny i nie pogłębiać zależności od pomocy społecznej. Aktywizowanie zawodowe osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnych, uniezależnienie ich od środków państwowych jest sprawą znacznie ważniejszą niż skupianie się wyłącznie na zaspokajaniu ich podstawowych, doraźnych potrzeb życiowych. Jednak sukces w tej dziedzinie zależy przede wszystkim od usuwania strukturalnych przyczyn ubóstwa oraz stwarzania szansy na niezależność finansową klientów pomocy społecznej przez zwiększenie liczby miejsc pracy.

5.4.Pomoc stacjonarna

Pomoc stacjonarna realizowana jest w powiecie pabianickim poprzez działalność domów pomocy społecznej . Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem domów pomocy społecznej, w szczególności w zakresie spraw finansowych i administracyjnych.

Na terenie powiatu pabianickiego działają dwa **domy pomocy społecznej** tj.:

- **Dom Pomocy Społecznej w Pabianicach dla osób przewlekle somatycznie chorych** mieszczący się przy ul. Wiejskiej 56/61 z filią przy ul. Łaskiej 86;
- **Dom Pomocy Społecznej dla kobiet przewlekle psychicznie chorych** w Konstantynowie Łódzkim, Behcice 3.

Tabela nr 10 Liczba miejsc statutowych, liczba mieszkańców domów pomocy społecznej oraz miesięczny koszt utrzymania na dzień 31.12.2013 r.

Domy Pomocy Społecznej	Liczba miejsc statutowych	Liczba mieszkańców na dzień 31.12.2013 r.	Miesięczny koszt utrzymania 1 osoby
DPS w Pabianicach	195	192	2.962,73
DPS w Konstantynowie Ł.	143	143	2.847,98

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej mieszkańcy domu zobowiązani są do wnoszenia opłaty w wysokości nie większej niż 70% swojego dochodu. Ponadto finansowanie pobytu osób przebywających w domach pomocy społecznej ze środków publicznych następuje według zasad:

- na osoby umieszczone na podstawie decyzji o skierowaniu wydanej przed 1 stycznia 2004 r. przekazywana jest dotacja z budżetu państwa,
- na osoby umieszczone na podstawie decyzji wydanej po 1 stycznia 2004 roku środki finansowe przekazują gminy właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osoby przed umieszczeniem, w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy opłatą mieszkańca i jego rodziny, a średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej.

5.5. System opieki nad dzieckiem

Opieka nad dzieckiem w powiecie pabianickim realizowana jest poprzez :

- rodzinną pieczę zastępczą;
- instytucjonalną pieczę zastępczą- placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Placówki są podległe i nadzorowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach. W placówkach przebywają sieroty naturalne, półsieroty oraz dzieci, których rodzice żyją, ale nie mogą, nie potrafią lub nie chcą wypełniać swoich obowiązków rodzicielskich. Rodzicom tych dzieci władza rodzicielska została ograniczona, zawieszona lub odebrana.

5.5.1. Rodzina piecza zastępcza

Rodzina to według ogólnie przyjętej klasyfikacji mała grupa społeczna szczególnego rodzaju, charakteryzująca się silnymi więzami emocjonalnymi i formalnymi istniejącymi pomiędzy jej członkami. Rodzina stanowi grupę pierwotną ponieważ należymy do niej od momentu narodzin aż do śmierci, bez względu na to czy tego chcemy czy też nie. Opiera się na dwóch rodzajach więzi: małżeństwie i pokrewieństwie. Kodeks rodzinny i opiekuńczy zakłada, iż najwłaściwszym środowiskiem wychowawczym dla dziecka jest właśnie rodzina, która zaspokaja jego podstawowe potrzeby: miłości, bezpieczeństwa, przynależności, kształtuje jego osobowość. To rodzina kreuje pożądane postawy społeczne, uczy zrozumienia, tolerancji, otwartości na innych ludzi potrzebujących wsparcia. Funkcję kontrolną w zakresie wykonywania władzy rodzicielskiej sprawuje państwo, głównie poprzez sąd opiekuńczy. W przypadku występowania jakichkolwiek wątpliwości w zakresie prawidłowości sprawowania władzy rodzicielskiej, sąd na podstawie zebranego materiału dowodowego ocenia czy dobro dziecka nie zostało zagrożone, czego efektem może być zarządzenie umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej bądź placówce opiekuńczo-wychowawczej. Do najczęstszych przyczyn interwencji sądu należy: niewydolność wychowawcza rodziców, alkoholizm, brak środków materialnych, nieodpowiednie warunki mieszkaniowe. Wszędzie tam , gdzie niewydolne są rodziny pojawia się szereg zagrożeń dla dzieci: kłopoty szkolne dziecka, np. powtarzanie klasy, częsta absencja szkolna, brak nawyków higienicznych, choroby, brak poczucia bezpieczeństwa i związane z nim zaburzenia emocjonalne różnego

rodzaju. Przytoczone w niniejszej strategii problemy społeczne bezpośrednio wpływają na jakość funkcjonowania rodzin w lokalnym społeczeństwie. Według danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych to jedna z kilku przyczyn pomocy kierowanej do klientów. Na dzień 30.06.2013 r. z tej formy pomocy skorzystały **683 rodziny**, co stanowi **12,71 %** ogółu rodzin zgłaszających się do ośrodków pomocy społecznej.

Rodzinna piecza zastępcza jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem. W sytuacji kiedy dziecko z różnych przyczyn nie może wychowywać się w rodzinie naturalnej, najlepszym wyjściem jest zapewnienie mu opieki rodzinnej w rodzinie zastępczej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- **rodzinnej,**
- **instytucjonalnej.**

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. Rodzina zastępcza

- **spokrewniona** – małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, będąca wstępnymi (dziadkowie, pradiadkowie) lub rodzeństwem dziecka,

- **niezawodowa** - małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, nie będąca wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,

- **zawodowa:** a) pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego,

b) specjalistyczna.

2. Rodzinne domy dziecka.

W rodzinie zastępczej dziecko może pozostać do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia – nie dłużej niż do 25 r.ż. W wyniku zmiany sytuacji prawnej - przywrócenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej może ustać potrzeba sprawowania dalszej pieczy zastępczej. Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzję o tworzeniu rodziny zastępczej muszą mieć świadomość czasowości opieki nad dzieckiem, brać pod uwagę i zaakceptować sytuację powrotu dziecka do rodziny biologicznej bądź też umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej. Na dzień 31.12.2012 r. na terenie powiatu pabianickiego funkcjonowało **158 rodzin zastępczych**, w których umieszczonych było **207** dzieci. Podczas gdy w roku 2013 liczba rodzin zastępczych wyniosła: **177 rodzin**, w których umieszczonych było **229** dzieci.

Tabela nr 11 Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu pabianickiego w roku 2013

Rodziny zastępcze:	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinie
spokrewnione	114	144
niezawodowe:	57	64
zawodowe:	6	21
w tym:		
specjalistyczne	2	4
Ogółem:	177	229

Osoby podejmujące się opieki zastępczej nad dziećmi otrzymują miesięczną pomoc finansową, która uzależniona jest od tego, czy jest to rodzina spokrewniona, zawodowa, czy niezawodowa. W roku 2013 na rodziny zastępcze została wydatkowana kwota w wysokości: **2.318.264,57 zł.**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach sprawuje funkcje organizatora pieczy zastępczej, nadzorującego prawidłowość opieki i wychowania dzieci powierzonych rodzinom zastępczym, w szczególności, zajmującego się:

- przekazywaniem środków finansowych na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka,
- udzielaniem pomocy w formie poradnictwa rodzinnego, pracy socjalnej, przy ścisłej współpracy z kuratorami sądowymi i pedagogami szkolnymi,
- dokonywaniem oceny sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, co najmniej raz na pół roku, a w przypadku dziecka do lat 3 raz na 3 miesiące,
- udzielaniem pomocy pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze w procesie usamodzielniania się,
- propagowaniem na terenie powiatu formy rodzinnej pieczy zastępczej ,

- prowadzeniem rejestru rodzin zastępczych z terenu powiatu i banku informacji o rodzinach. Zadania realizowane w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej wymagają ścisłej współpracy środowiska lokalnego: sądów, policji, instytucji oświatowych, podmiotów leczniczych oraz organizacji społecznych.

5.5.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Placówka opiekuńczo-wychowawcza ma za zadanie zapewnić dziecku całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokajanie jego niezbędnych potrzeb bytowych, rozwojowych, w tym emocjonalnych i społecznych, a także zapewnić korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia. Skierowanie dziecka pozbawionego częściowej lub całkowitej opieki rodzicielskiej do placówki opiekuńczo-wychowawczej na pobyt całodobowy następuje po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej.

Na terenie powiatu pabianickiego działa Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych im. A. Kamińskiego w Porszewicach, w skład którego wchodzi następujące placówki typu socjalizacyjnego:

- Placówka opiekuńcza-wychowawcza Nr 1 w Porszewicach
- Placówka opiekuńcza-wychowawcza Nr 2 w Porszewicach
- Placówka opiekuńcza-wychowawcza Nr 3 w Porszewicach
- Placówka opiekuńcza-wychowawcza Nr 4 w Porszewicach
- Placówka opiekuńcza-wychowawcza Nr 5 w Pabianicach, ul. Sejmowa 2.

Tabela nr 12 Liczba miejsc statutowych oraz liczba umieszczonych wychowanków na dzień 31.12.2013 r.

Rodzaj placówki	Liczba miejsc statutowych	Liczba umieszczonych wychowanków
Placówka opiekuńczo-wychowawcza Nr 1 w Porszewicach	14	18
Placówka opiekuńczo-wychowawcza Nr 2 w Porszewicach	14	17
Placówka opiekuńczo-wychowawcza Nr 3 w Porszewicach	14	21
Placówka opiekuńczo-wychowawcza Nr 4 w Porszewicach	14	19
Placówka opiekuńczo-wychowawcza Nr 5 w Pabianicach	25	31
Ogółem:	81	106

Z roku na rok rośnie liczba wychowanków w placówkach opiekuńczo wychowawczych , w roku 2012 było umieszczonych **91 wychowanków** przy statutowo liczbie miejsc: **90**, podczas gdy jak wskazuje tabela powyżej liczba umieszczonych osób w kolejnym roku wzrosła o 15 , przy statutowo zmniejszonej liczbie miejsc.

W 2013 roku Centrum wydało na podstawie postanowień sądu **37 skierowań** o umieszczeniu dzieci w naszej placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz **5** skierowań poza teren powiatu pabianickiego.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych jedynie w okresie 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, tj. od dnia 1 stycznia 2012 r. , mogą być umieszczane dzieci powyżej 7 roku życia. Przebywać w tych placówkach będą mogły w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31.12.2019 r .Po upływie tego okresu będą mogły przebywać jedynie dzieci powyżej 10 roku życia. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku będzie możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, szczególnie gdy dotyczyć to będzie stanu ich zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa. W związku z powyższym jak najbardziej zasadny jest rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, która będzie sprawowana wobec młodszych dzieci w przypadku niemożności zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców.

5.6.Pomoc osobom niepełnosprawnym

Od 1999 roku powiat pabianicki realizuje zadania związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych, na które środki przekazywane są przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wysokość pomocy przeznaczonej na ten cel w ostatnich latach przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 13 Środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych według algorytmu w latach 2011-2013.

Poszczególne lata	Kwota przyznana
2011	2 389 443,00 zł
2012	3 492 015,00 zł
2013	2 370 497,00 zł

5.6.1. Rehabilitacja społeczna

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, poprzez:

- likwidację barier: architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się oraz w dostępie do informacji,
- pobudzanie aktywności osób niepełnosprawnych,
- kształtowanie zaradności osobistej,
- kształtowanie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach realizuje następujące zadania w ramach rehabilitacji społecznej:

1. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych.

Turnusy rehabilitacyjne to aktywna forma rehabilitacji połączona z elementami wycieczki, mająca na celu poprawę sprawności psychofizycznej oraz rozwijanie

umiejętności społecznych poprzez m.in. nawiązanie i rozwijanie kontaktów społecznych, rozwijanie zainteresowań. Ta forma rehabilitacji cieszy się największym zainteresowaniem wśród osób niepełnosprawnych. W roku 2013 na ten cel przeznaczono środki w wysokości: **303.464,00 zł**, co pozwoliło na uczestnictwo w turnusach: **351 osobom**, w tym **155** opiekunom.

2.Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne.

W ramach tego zadania dofinansowany jest zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych umożliwiających uczestnictwo osobom niepełnosprawnym w życiu społecznym i zawodowym. W roku 2013 na ten cel przeznaczono środki w wysokości: **627.170,84 zł**, co pozwoliło na pozytywne rozpatrzenie **1.200** wniosków. Dofinansowanie obejmowało zakup min.: rowerków rehabilitacyjnych, roterów, mat rehabilitacyjnych, aparatów słuchowych, ręcznych wózków inwalidzkich, pieluchomajtek, cewników.

3. Likwidacja barier architektonicznych , w komunikowaniu się i technicznych.

Bariery stanowią jeden z największych problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w życiu codziennym. W znacznym stopniu hamują proces rehabilitacji społecznej i zawodowej, wykluczają z udziału w życiu społecznym

Bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub też warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.

Bariery techniczne to wszelkie utrudnienia, które uniemożliwiają osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne

Bariery w komunikowaniu się to wszelkie utrudnienia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się bądź przekazywanie informacji.

W roku 2013 na ten cel przeznaczono środki w wysokości: **199.705,84 zł**, co pozwoliło na pozytywne rozpatrzenie **58 wniosków**. Likwidacja dotyczyła głównie barier technicznych (38 wniosków) obejmujących m.in. zakup łóżek rehabilitacyjnych, podnośników, schodolazów.

4. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych.

To działania na rzecz osób niepełnosprawnych podejmowane przez organizacje pozarządowe.

Wnioskodawcy ubiegający się o dofinansowanie z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, którymi są głównie stowarzyszenia działające na rzecz osób niepełnosprawnych, starają się planować zadania, których realizacja pozwoli na propagowanie sportu jako elementu zdrowego stylu życia mogącego przyczynić się do podniesienia sprawności fizycznej ich podopiecznych oraz ograniczenia przyczyn i skutków ich niepełnosprawności. Aktywność fizyczna podejmowana przez osoby objęte wnioskiem o dofinansowanie jest również formą wypoczynku, rekreacji, odnowy sił psychofizycznych. Realizowane są także zadania o szerokich walorach poznawczych i kształcących (w tym wyjazdy turystyczne), które umożliwiają osobom niepełnosprawnym korzystanie z dóbr kultury oraz wspierają ich własną twórczość, pobudzając kreatywność i wzmacniając poczucie własnej wartości. Osoby niepełnosprawne mają dużą potrzebę akceptacji, wyjścia na zewnątrz, utrzymywania kontaktów ze środowiskiem. Zadanie to ma na celu zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości korzystania z przysługującego im prawa do aktywnego udziału w różnych formach życia społecznego.

W roku 2013 na ten cel przeznaczono środki w wysokości: **30.142,66 zł**, co pozwoliło na zawarcie 15 umów, obejmujących min.: pikniki, jednodniowe wycieczki, wyjazdy do teatru, zajęcia sportowe.

5. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Uczestnictwo w warsztatach i terapii zajęciowej zalicza się do podstawowych form rehabilitacji społecznej, zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędnych do możliwie samodzielnego i aktywnego życia.

Na terenie Powiatu Pabianickiego działają dwa warsztaty terapii zajęciowej nadzorowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach, które stwarzają osobom niepełnosprawnym ze schorzeniami uniemożliwiającymi podjęcie pracy, możliwość udziału w rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez terapię zajęciową. Są to:

- Warsztat Terapii Zajęciowej, przy Miejskim Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach, przy ulicy Jana Pawła II nr 68, w którym uczestniczy **35 osób** niepełnosprawnych,

- Warsztat Terapii Zajęciowej przy Spółdzielni Inwalidów „Zgoda” w Konstantynowie Łódzkim, ul. 8-go Marca 1, w którym uczestniczy **40 osób** niepełnosprawnych.

Uczestnicy Warsztatu w trakcie realizacji rocznych Indywidualnych Programów Rehabilitacji biorą udział w zajęciach w różnych pracowniach zawodowych np. krawieckiej, stolarskiej, rękodzieła. Dzięki temu można sprawdzić ich predyspozycje zawodowe: co potrafią wykonać najlepiej, w czym czują się najpewniej, co wyzwala w nich potencjał twórczy, co ich motywuje do wydajniejszej pracy oraz kształtje cechy niezbędne w przyszłej pracy, czyli: odpowiedzialność, obowiązkowość, zdyscyplinowanie, cierpliwość, znajomość przepisów, organizację stanowiska i zasady współdziałania.

Każda pracownia ukierunkowana jest na przygotowywanie uczestników do podjęcia pracy zawodowej poprzez treningi podtrzymujące sprawność manualną oraz predyspozycje psychofizyczne tj.: rozwój intelektualny, społeczny jak również oddziaływanie się na sferę emocjonalną: opanowanie, wrażliwość, zachowanie adekwatne do sytuacji i empatię.

Równolegle przebiega proces kształtowania zaradności osobistej, rozwoju i podtrzymywania samodzielności, zdolności do podejmowania decyzji, odpowiedzialności, kreatywności, pełnienia ról społecznych i radzenia sobie w różnych trudnych sytuacjach życiowych. Skład osobowy poszczególnych pracowni jest płynny. Można wyodrębnić grupę uczestników, którzy przez dłuższy okres pozostają w tej samej pracowni z uwagi na osiągnięte efekty, zainteresowania i możliwość samorealizacji. Zajęcia w pracowniach prowadzone są pod opieką terapeuty. Dobór uczestników odbywa się w oparciu o indywidualne programy rehabilitacji, poczynione obserwacje, ujawnione zdolności, aktualne możliwości uczestników i czynione postępy. Dzięki udziałowi w zajęciach warsztatowych osoby niepełnosprawne nabywają szereg umiejętności z zakresu kontaktów interpersonalnych, uczą się zawierania znajomości, otwartości w porozumiewaniu się z otoczeniem, słuchania i rozumienia innych, stosowania się do reguł, współpracy z innymi, proszenia o pomoc i bycia pomocnym oraz stymulowania pozytywnych zachowań. Przebywanie w grupie, rozmowy terapeutyczne i uświadamiające, stosowane bodźce motywacyjne, wyjazdy integracyjne, pełnienie różnych ról społecznych, korzystanie z dóbr kultury powodują wzrost dojrzałości społecznej uczestników. Wyjazdy uczą ich

samodzielności, wymuszają określone społecznie akceptowane zachowania, stanowią swoisty bodziec do podejmowania coraz trudniejszych wyzwań i przełamywanie własnych słabości. Umacniają w nich wiarę we własne siły, przynoszą wzrost poczucia pewności siebie, uczą odpowiedzialności, kształtują zasady współpracy, przyjaźni i dbałości o własny wizerunek. Działania te służą również przełamywaniu barier społecznych. Sprawily, że społeczeństwo zaczęło postrzegać osoby niepełnosprawne jako partnerów, a nie jako słabszą, wymagającą pomocy grupę społeczną.

Warsztaty prowadzoną zatem kompleksowy program oddziaływań rehabilitacyjnych w aspekcie społeczno-zawodowym, zgodnie z celem i założeniami funkcjonowania warsztatu, kładąc główny nacisk na przygotowanie uczestników do podjęcia ewentualnego zatrudnienia. W roku 2013 na ten cel przeznaczono środki w wysokości: **1.233.000,00 zł**

5.6.2.Rehabilitacja zawodowa

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowe-go i pośrednictwa pracy.

Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej są realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach

W 2013 roku na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej przeznaczono środki w wysokości **100.000,- zł**. Do zadań tych należało:

- Przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. W 2013 roku na ten cel wydatkowano: **94.000,00 zł**.
- Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych, stosownie do potrzeb rynku pracy W 2013 roku dokonano refundacji kosztów szkoleń na kwotę: **5.471,78 zł**.

Praca zawodowa jest jednym z najważniejszych aspektów uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Zapewnia samodzielność finansową, poczucie własnej wartości, społeczny kontakt z innymi osobami.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę zawodową stanowi trudne do realizacji zadanie w całym kraju. Wiele czynników wpływa niekorzystnie na zatrudnienie tych osób tj.: stosunkowo niskie kwalifikacje tych osób, niechęć pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz ogólnie trudny rynek pracy w Polsce.

5.6.3. Pilotażowy Program „Aktywny Samorząd”

Na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych **od 2012 roku** Powiat Pabianicki realizuje pilotażowy program pod nazwą „Aktywny samorząd”, którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji. Program ten jest finansowany ze środków PFRON.

Program „Aktywny samorząd” obejmuje swoim działaniem szeroki zasięg wsparcia, które zostało podzielone na moduły, obszary i zadania:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

1. Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- a. Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- b. Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,

2. Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- a. Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- b. Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

3. Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- a. Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

- b. Zdanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- c. Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- d. Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,

4. Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym (realizowany od 2013 roku).

Moduł III – szkolenia kadr samorządów oraz organizacji pozarządowych z zakresu problematyki niepełnosprawności (realizowany od 2013 r.).

Moduł I i Moduł II jest realizowany przez samorząd powiatowy, natomiast Moduł III jest realizowany przez PFRON.

Oferowane wsparcie w ramach programu odpowiada celom szczegółowym, które zostały sformułowane następująco:

1. przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego (Moduł I, Obszar B),
2. przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych (Moduł I, Obszary A i C),
3. umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie (Moduł I, Obszar D),
4. poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji (Moduł II),
5. wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, pracowników lub pracujących na rzecz jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowych (Moduł III).

Tabela nr 14 Liczba zawartych umów i kwota wypłaconego dofinansowania w ramach programu „Aktywny Samorząd” w roku 2013

Lp.	Moduł/Obszar/Zadanie	Ilość zawartych umów	Wypłacone dofinansowanie
1.	Moduł I/ Obszar A/ Zadanie 1	1	4 607,00 zł
2.	Moduł I/ Obszar A/ Zadanie 2	1	1 582,00 zł
3.	Moduł I/ Obszar B/ Zadanie 1	11	82 128,00 zł
4.	Moduł I/ Obszar B/ Zadanie 2	1	2 000,00 zł
5.	Moduł I/ Obszar C/ Zadanie 1	6	56 845,00 zł
6.	Moduł I/ Obszar C/ Zadanie 2	6	11 199,00 zł
7.	Moduł I/ Obszar C/ Zadanie 3	1	12 375,00 zł
8.	Moduł I/ Obszar C/ Zadanie 4	0	0
9.	Moduł I/ Obszar D	2	1 576,00 zł
10.	Moduł II	44	106 688,00 zł
Ogółem		73	279 000,00 zł

5.6.4. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji

projekt „Równe szanse”

Od 2009 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach realizuje projekt systemowy pn.: „Równe szanse” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Priorytet VII - Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.2. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Projekt dofinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Celem głównym projektu „Równe szanse” jest podniesienie kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym., poprawa zdolności do uzyskania przez nich zatrudnienia.

Cele szczegółowe projektu to:

- wzrost potencjału społeczno-zawodowego uczestników projektu przyczyniający się do powrotu na rynek pracy i życia społecznego,
- poprawa sytuacji materialno-bytowej poprzez wsparcie finansowe uczestników projektu,
- wzrost poziomu integracji uczestników projektu i ich otoczenia,
- wzrost poziomu świadomości społeczeństwa na temat praw osób niepełnosprawnych.

Grupę docelową projektu stanowią przede wszystkim osoby niepełnosprawne ale również wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, którzy jednocześnie są w wieku aktywności zawodowej oraz korzystają ze świadczeń pomocy społecznej.

Zadania realizowane w projekcie obejmowały swoim zakresem m.in.:

1. **aktywną integrację,**
2. **pracę socjalną,**
3. **działania o charakterze środowiskowym**

W ramach aktywnej integracji zostały zastosowane następujące instrumenty :

- **instrumenty aktywizacji zawodowej** obejmujące: indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym, warsztaty diagnozy zawodowej, staże wraz ze stypendium stażowym.
- **instrumenty aktywizacji społecznej** obejmujące: vouchery na zakup usług fryzjerskich i kosmetycznych, wyjazdowe i stacjonarne treningi kompetencji społecznych, indywidualne poradnictwo prawne i psychologiczne, warsztaty ze stylistką, dietetykiem, kurs prawo jazdy kat. B, usługi tłumacza dla osoby głuchoniemej.
- **instrumenty aktywizacji edukacyjnej:** korepetycje, sfinansowanie zajęć szkolnych związanych z uzupełnieniem wykształcenia na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym lub policealnym oraz wyższym, szkolenia zawodowe.
- **instrumenty aktywizacji zdrowotnej:** terapia psychologiczna, uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych.

W pracę socjalną w ramach projektu zaangażowani byli pracownicy PCPR, którzy nadzorowali prawidłową realizację umów z osobami niepełnosprawnymi oraz aneksów do indywidualnych programów usamodzielnienia i planów pracy. Pracownicy uczestniczyli również w procesie rekrutacji uczestników prowadzili punkt informacyjny dla osób niepełnosprawnych, byli w stałym kontakcie z uczestnikami. W/w działania miały na celu pomoc osobom i ich rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Działania o charakterze środowiskowym obejmowały w 2013 roku wyjazdy sportowo-rekreacyjne, a we wcześniejszych latach wycieczki i spotkania integracyjne.

Całkowity koszt projektu „Równe szanse” w roku 2013 wyniósł: **700 369,60 zł** (w tym udział własny : **82.166,27 zł**). Projektem objęto w roku **2013: 124 osoby**, w tym: **78 osób niepełnosprawnych**. Od początku realizacji projektu tj.: od 2009 r. wzięło : **431 osób**, przy czym wydatkowano na ten cel środki w wysokości: **3 510 768,59 zł** (w tym udział własny **411.877,88 zł**).

Projekt „Równe szanse” oferuje kompleksowe podejście i wielopłaszczyznowe wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zrealizowanie działań projektowych oraz osiągnięcie zakładanych rezultatów przyczynia się do zwiększenia motywacji i aktywności klientów PCPR oraz do ich usamodzielnienia i wyjścia poza system pomocy społecznej. Realizacja projekt „Równe szanse „, kontynuowana będzie w roku 2014 r.

5.6.5 Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych została utworzona oraz prowadzi swą działalność na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003r. w sprawie organizacji oraz trybu działania wojewódzkich i powiatowych społecznych rad ds. osób niepełnosprawnych. Powiatowa rada składa się z 5 osób, powołanych wśród przedstawicieli organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego działających na terenie danego powiatu

Od 2011 roku Powiatowa Społecznej Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Pabianicach funkcjonuje w składzie:

1. Jadwiga Bobowiak – Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Pabianicach,
2. Małgorzata Knap – Stowarzyszenie „Razem” przy Dziennym Ośrodku Adaptacyjnym dla Osób Niepełnosprawnych w Pabianicach,
3. Justyna Kudaj – Krajowa Izba Gospodarczo – Rehabilitacyjna Oddział Łódzki oraz Stowarzyszenie „CZUJĘ SERCEM” w Konstancynie Łódzkim,
4. Marzena Berner – Stowarzyszenie „JESTEŚMY TACY” w Pabianicach,
5. Marzena Koboжек – Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Konstancynie Łódzkim.

Kadencja Rady trwa 4 lata.

Do zadań Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych należy:

1. Inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
 - integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
 - realizacji praw osób niepełnosprawnych,
2. Opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
3. Ocena realizacji programów,
4. Opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

W posiedzeniach Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych często biorą udział zapraszani goście min.: Wicestarosta Powiatu Pabianickiego, Dyrekcja i pracownicy PCPR, oraz Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Pabianicach, a także przedstawiciele stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Obsługę administracyjno – biurową na potrzeby Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych prowadzi Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

5.6.6. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu pabianickiego

Na terenie Powiatu Pabianickiego działają następujące organizacje pozarządowe, zajmujące się problematyką osób niepełnosprawnych, które współpracują z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach.

Lp.	Nazwa organizacji	Adres
1.	Stowarzyszenie „RAZEM” przy Dziennym Ośrodku Adaptacyjnym dla Osób Niepełnosprawnych w Pabianicach	ul. Dolna 46/13 95-200 Pabianice
2.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Konstancynie Łódzkim	ul. Zgierska 10 95-050 Konstancynów Łódzki
3.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Pabianicach	ul. Cicha 43 95-200 Pabianice
4.	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Narządu Ruchu w Pabianicach	ul. Kościuszki 22 95-200 Pabianice
5.	Stowarzyszenie „Jesteśmy tacy...”	ul. Ostatnia 19/24 95-200 Pabianice
6.	Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe nr XIV	ul. Traugutta 2 95-200 Pabianice
7.	Stowarzyszenie „Czuję sercem” Organizacja Pożytku Publicznego	ul. 8 Marca 1 95-050 Konstancynów Łódzki
8.	Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Pabianicach	ul. Gdańska 6 95-200 Pabianice

1. Stowarzyszenie RAZEM przy Dziennym Ośrodku Adaptacyjnym dla Osób Niepełnosprawnych w Pabianicach działa na rzecz polepszenia bytu osób niepełnosprawnych intelektualnie i ich rodzin, zapobiegania alienacji społecznej oraz realizowania zasady równości szans tych osób w społeczeństwie. Stowarzyszenie wspomaga finansowo i rzeczowo działalność Dziennego Ośrodka Adaptacyjnego dla Osób Niepełnosprawnych w Pabianicach

poprzez: organizowanie imprez charytatywnych, organizowanie wystaw i aukcji rękodzieł podopiecznych Ośrodka, pozyskiwanie sponsorów, gromadzenie zbiorów dokumentujących twórczość osób niepełnosprawnych dla celów popularyzatorskich i naukowych. Jednym z celów stowarzyszenia jest uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych intelektualnie, zwłaszcza dorosłych i tych, którzy tracą oparcie w rodzinie poprzez: publikacje, plakaty, broszury, ulotki, itp. Działania stowarzyszenia zmierzają do utworzenia placówek czasowego pobytu i mieszkalnictwa wspomaganego dla osób niepełnosprawnych intelektualnie. Stowarzyszenie pomaga rodzinom osób niepełnosprawnych intelektualnie poprzez tworzenie grup samopomocowych, grup wsparcia, usług domowych, doradztwa, poradnictwa, terapii psychologicznej. Pozyskuje wolontariuszy, a także współpracuje z organami władzy samorządowej, innymi organizacjami pozarządowymi, fundacjami, osobami fizycznymi.

2. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Konstantynowie Łódzkim oraz Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Pabianicach tworzą rodzice i opiekunowie osób niepełnosprawnych intelektualnie. Praca Stowarzyszenia jest bezpośrednią kontynuacją działalności Komitetów i Kół Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski przy Towarzystwie Przyjaciół Dzieci. Stowarzyszenie na każdym szczeblu swojej działalności reprezentuje interesy osób niepełnosprawnych intelektualnie i ich rodzin. Organizacja działa na rzecz wyrównywania szans osób z upośledzeniem umysłowym, tworzy warunki przestrzegania wobec nich praw człowieka, dąży do aktywnego uczestnictwa osób upośledzonych umysłowo w życiu społecznym oraz wspiera ich rodziny. Stowarzyszenie pomaga osobom niepełnosprawnym intelektualnie rozwijać się oraz zrozumieć siebie i otaczający ich świat. Pokazuje jak godnie żyć w społeczeństwie, przeciwdziała izolacji osób niepełnosprawnych. Podopieczni stowarzyszenia, przy współpracy z PCPR w Pabianicach uczestniczą w wielu imprezach integracyjnych, sportowych, wycieczkach krajoznawczych oraz turnusach rehabilitacyjnych.

3. Celem Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych Narządu Ruchu w Pabianicach jest ochrona praw osób niepełnosprawnych narządu ruchu, udzielanie im wszechstronnej pomocy w celu poprawy warunków życiowych, zwiększenie uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym oraz upowszechnienie wśród nich kultury fizycznej. Stowarzyszenie realizuje założony cel poprzez następujące działania:

- informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących prawach,

- prowadzenie kół zainteresowań,
- prowadzenie rehabilitacji w domach osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
- organizowanie wycieczek, biwaków, imprez sportowych, wyjazdów do teatrów,
- szkolenie wolontariuszy.

4. **Działalność Stowarzyszenia „Jesteśmy tacy...”** ma na celu wszechstronne wspieranie osób niepełnosprawnych w ich drodze do pełnego i w miarę możliwości samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie, wspieranie ich społecznej aktywności, egzekwowanie ich praw, wyrównywanie ich szans, likwidację barier i integrację społeczną. Stowarzyszenie działa na rzecz osób niepełnosprawnych bez ograniczeń wiekowych, zdrowotnych i terytorialnych. Członkiem Stowarzyszenia może być każdy, natomiast beneficjentem tylko osoba niepełnosprawna. Organizuje imprezy integracyjne o charakterze kulturalnym, oświatowym, sportowym, turystycznym i rekreacyjnym, współpracuje z grupą wolontarystyczną „AGRAFKA” W swoich planach i marzeniach stowarzyszenie zamierza stworzyć instytucję wspomagającą rozwój i usamodzielnienie osób niepełnosprawnych, prowadzić poradnictwo prawne oraz pozyskiwać partnerów krajowych i zagranicznych.

5. Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe nr XIV w Pabianicach zrzesza osoby niewidome i słabowidzące w celu ich społecznej integracji, rehabilitacji, ochrony interesów zawodowych, ekonomicznych i społecznych, przeciwdziałania ich dyskryminacji. Reprezentuje swoich członków wobec organów naczelnych państwa, administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz innych instytucji.

6. **Stowarzyszenie „Czuję sercem”** Organizacja Pożytku Publicznego działa na rzecz osób niepełnosprawnych z różnym stopniem niepełnosprawności. Wszechstronnie wspiera osoby niepełnosprawne poprzez:

- prowadzenie poradnictwa terapeutycznego,
- tworzenie i prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej, Zakładów Aktywności Zawodowej,
- tworzenie i prowadzenie dziennych ośrodków wsparcia, świetlic terapeutycznych, dziennego centrum aktywności,
- prowadzenie kół zainteresowań,
- organizację warsztatów artystycznych.

Celem stowarzyszenia jest taki sposób kształtowania środowiska, nie tylko pod względem architektonicznym, ale również prawa, infrastruktury a także dostępności informacji oraz świadomości społecznej, aby osoby niepełnosprawne mogły normalnie, aktywnie żyć w integracji z innymi, w świecie o zminimalizowanych barierach oraz z niezbędnym dla każdej osoby niepełnosprawnej wsparciem, aby stały się pełnoprawnymi członkami społeczeństwa.

7. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów jest organizacją pozarządową, samodzielną i niezależną, z wieloletnią tradycją sięgającą okresu przedwojennego. Związek działa na terenie całego kraju poprzez swoje oddziały okręgowe, rejonowe i koła. Jest największą organizacją skupiającą emerytów, rencistów i inwalidów. Związek działa na rzecz poprawy warunków życia osób starszych i niepełnosprawnych, przeciwdziała ich samotności, marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Jest wyrazicielem opinii emerytów i rencistów wobec organów władzy publicznej. Reprezentuje ich interesy na forum Parlamentu i Komisji Trójstronnej. Terenowe ogniwa Związku współdziałają z samorządem terytorialnym w rozwiązywaniu problemów lokalnych społeczności seniorów. Prowadzą bogatą działalność kulturową i artystyczną, organizują zajęcia sportowe, rekreacyjne i rehabilitacyjne, dostosowane do potrzeb i zainteresowań swoich członków.

Na terenie Powiatu Pabianickiego liczne organizacje pozarządowe podejmują działania na rzecz osób niepełnosprawnych, których głównym celem jest przede wszystkim zminimalizowanie skutków niepełnosprawności.

VI. ANALIZA SWOT

Jedną z podstawowych metod stosowanych w planowaniu strategicznym jest analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów:

- **STRENGTHS** – **mocne strony**: czyli wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu
- **WEAKNESSES**- **słabe strony**: czyli wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu
- **OPPORTUNITES** –**szanse**: czyli wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany
- **THREATS** –**zagrożenia w otoczeniu**: czyli wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Mocne i słabe strony określone są jako czynniki wewnętrzne (zależne od nas na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne (obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego).

Analiza SWOT została przeprowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach, w następujących obszarach:

RODZINA I DZIECKO		
	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	<ul style="list-style-type: none"> - działania instytucji wspomagających rodzinę, - współpraca pomiędzy instytucjami wspomagającymi rodzinę, - promowanie rodzicielstwa zastępczego, - zwiększenie usług realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej np. wzrost zatrudnienia asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, - systematyczne pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby rodzin niewydolnych wychowawczo, - wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych, - wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej, - deficyt rodzin zastępczych i wspierających, - wzrost zjawiska bezradności społecznej, - postawa roszczeniowa klientów pomocy społecznej, - braki w dostępie do specjalistycznej pomocy, w tym terapii rodzin, - niewystarczająca liczba lokali socjalnych
	SZANSE	ZAGROŻENIA
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie środków europejskich na rozwój usług społecznych, - wykorzystanie środków zewnętrznych na rozwój sportu i pozalekcyjne formy spędzania wolnego czasu, - zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego, - poszerzenie współpracy między instytucjami na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodzin, - realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - niski wskaźnik przyrostu naturalnego, emigracja i migracja młodzieży, - pogłębiająca się patologia społeczna, - spadek autorytetów i wartości moralnych, - postępujący kryzys rodziny oraz wzrost zjawiska przemocy w rodzinie, - zjawisko bezradności społecznej, - przyzwolenie dla zachowań aspołecznych, - brak miejsc w rodzinach zastępczych

ALKOHOLIZM I PRZEMOC DOMOWA

ALKOHOLIZM I PRZEMOC DOMOWA		
	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	<ul style="list-style-type: none"> - środki finansowe na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, -aktywność organizacji pozarządowych - zróżnicowana oferta pomocy (poradnie, punkty konsultacyjne, świetlice socjoterapeutyczne) 	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczne zaangażowanie społeczności lokalnej w działania pomocowe, -ograniczone możliwości wsparcia dla osób kończących leczenie, -niedostateczna baza dla ofiar przemocy w rodzinie, -ograniczone możliwości pracy ze sprawcami przemocy
	SZANSE	ZAGROŻENIA
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	<ul style="list-style-type: none"> - postrzeganie uzależnień i przemocy jako problemu społecznego, - wzrost świadomości społecznej na temat zagrożeń oraz możliwości korzystania z oferty pomocowej, -dostępność ogólnopolskich rekomendowanych programów edukacyjnych i profilaktycznych, -możliwość pozyskiwania środków na realizację programów i rozwój infrastruktury 	<ul style="list-style-type: none"> - niekorzystna sytuacja społeczno-gospodarcza, - ubożenie rodzin uzależnionych, - obniżający się wiek inicjacji alkoholowej, - duża dostępność środków uzależniających, - wzrost patologii, agresji i przemocy wśród młodzieży, -społeczne przyzwolenie na przemoc- rodzina za zamkniętymi drzwiami, -niechęć ofiar przemocy domowej do ujawnienia swojego problemu

BEZROBOCIE		
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
	<ul style="list-style-type: none"> - wysoki odsetek ludzi z wykształceniem wyższym, - rozwój instytucji rynku pracy z wykwalifikowaną kadrą specjalistyczną, - działania podejmowane przez PUP w Pabianicach i WUP w Łodzi na rzecz osób bezrobotnych, - rozwijająca się współpraca instytucji w zakresie poradnictwa specjalistycznego, udzielająca wsparcia osobom bezrobotnym 	<ul style="list-style-type: none"> - wysoka stopa bezrobocia wśród osób między 25 a 44 r.ż. - rosnące zjawisko „dziedziczenia bezrobocia”, - niewystarczająca liczba miejsc pracy, - zbyt niska oferta płacy, - niski poziom kwalifikacji zawodowych bezrobotnych, - brak perspektyw dla młodzieży kończącej naukę, - emigracja zarobkowa osób młodych i wykształconych
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	SZANSE	ZAGROŻENIA
	<ul style="list-style-type: none"> - możliwości korzystania z programów aktywizujących dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej, - rozwój ekonomii społecznej, - dostosowanie form i kierunków kształcenia do zapotrzebowania na rynku pracy, - otwarty rynek pracy w Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - nieefektywne wydatkowanie środków z Unii Europejskiej, - wysokie koszty pracy, - występowanie zjawiska nielegalnego zatrudnienia tzw. szarej strefy, - brak ofert pracy w szczególności dla osób wchodzących na rynek pracy, - niedostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy , - niskie nakłady na oświatę

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ		
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
	<ul style="list-style-type: none"> - aktywne działanie organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych, - dobrze przygotowana kadra specjalistyczna do pracy z osobami niepełnosprawnymi, - zróżnicowana oferta programowa placówek wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym, - ścisła współpraca i wymiana doświadczeń między samorządem a organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby osób niepełnosprawnych, - bierność środowiska i niski poziom zaangażowania, - niska tolerancja społeczna dla osób niepełnosprawnych - ograniczony dostęp do usług rehabilitacyjnych, - niewystarczające środki PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej mieszkańców powiatu, - brak pełnych danych o rzeczywistej liczbie osób niepełnosprawnych i ich potrzebach
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	SZANSE	ZAGROŻENIA
	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość korzystania osób niepełnosprawnych z programów unijnych, - wdrażanie programów celowych PFRON, - upowszechnianie problematyki osób niepełnosprawnych w mediach,, -wzrastająca akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym, -edukacja społeczna w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych, -postępujący rozwój infrastruktury dla osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> -niekorzystna sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju, - wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, - zmniejszająca się liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, - wzrost liczby osób niepełnosprawnych psychicznie i zagrożonych niepełnosprawnością psychiczną

VII. MISJA , CELE OPERACYJNE I STRATEGICZNE

1. MISJA

Zespół powołany do opracowania powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych określił pożądany stan rozwoju społecznego na terenie powiatu pabianickiego , w perspektywie kolejnych 6 lat , a mianowicie:

Powiat pabianicki powiatem o zrównoważonym rozwoju ,wspierającym rodzinę, powiatem o dużej aktywności i integracji społecznej zapewniającym bezpieczeństwo socjalne swoim mieszkańcom.

2. CEL GENERALNY:

Ograniczenie skali problemów społecznych występujących na terenie powiatu pabianickiego poprzez budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

3. CELE STRATEGICZNE:

- 1. Zintegrowany system wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem.**
- 2. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym jako zintegrowany system wsparcia.**
- 3. Partnerstwo na rzecz aktywności obywatelskiej – budowanie kapitału społecznego.**

Cel strategiczny nr 1: Zintegrowany system wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem.

Cele operacyjne i kierunki działań:

1.1 .Promowanie prawidłowego funkcjonowania rodziny.

Kierunki działań do celu operacyjnego:

- 1.1.1 Upowszechnianie pozytywnego wzorca rodziny – edukacja społeczna.
- 1.1.2. Tworzenie lokalnych programów promujących rodzinę.
- 1.1.3.Rozwijanie skutecznych metod promowania postaw prorodzinnych.

1.1.4. Inicjowanie i wspieranie aktywności rodzin w kierunku tworzenia grup samopomocowych.

1.2 Działania profilaktyczne i rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.

Kierunki działań do celu operacyjnego:

1.2.1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży opieki i wychowania poprzez rozwój zastępczej opieki rodzinnej w przypadku pozbawienia częściowej lub całkowitej opieki rodziców.

1.2.2. Rozwój wsparcia specjalistycznego dla rodzin dysfunkcyjnych, w tym.:

- organizowanie pomocy psychologicznej indywidualnej i warsztatowej dla dzieci i rodziców,
- prowadzenie interwencji kryzysowej w miejscu zamieszkania rodziny,
- terapia rodzinna,
- organizowanie pomocy prawnej.

1.2.3. Poprawa funkcjonowania instytucji zajmujących się wsparciem osób i rodzin z problemami wychowawczymi.

1.2.4. Organizowanie różnych dziennych form wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną w środowisku naturalnym (kluby, ogniska, świetlice środowiskowe) - Rozwój sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

1.2.5. Monitorowanie środowisk z „grupy ryzyka”.

1.2.6. Stworzenie systemu współpracy i przepływu informacji pomiędzy organizacjami instytucjami świadczącymi pomoc dziecku i rodzinie.

1.2.7. Rozwój wsparcia specjalistycznego dla funkcjonujących rodzin zastępczych, w tym min.:

- prowadzenie cyklicznych szkoleń dla rodzin,
- uczestnictwo rodziców w warsztatach umiejętności wychowawczych i psychologicznych,
- prowadzenie grup wsparcia, grup samopomocowych.

1.3. Wspieranie działań w zakresie poprawy sytuacji ekonomiczno-bytowej rodziny.

Kierunki działań do celu operacyjnego:

1.3.1. Zwiększenie pomocy celowej dla rodzin poprzez:

- zaspokojenie elementarnych potrzeb dzieci i młodzieży (programy dożywiania, wsparcie rzeczowe, system stypendialny, organizacja wycieczek letniego i zimowego)

- zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych dla dzieci i młodzieży z deficytami edukacyjnymi.

1.3.2. Pobudzanie aktywności zawodowej rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej.

1.3.3. Podejmowanie działań w kierunku poprawy warunków mieszkaniowych rodzin.

1.3.4. Pozyskiwanie środków finansowych na rzecz wsparcia rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wyrównania ich szans.

1.4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Kierunki działań do celu operacyjnego:

1.4.1. Opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach występowania przemocy

1.4.2. Rozwój poradnictwa i upowszechniania informacji z zakresu praw ofiar przemocy domowej.

1.4.3. Powoływanie zespołów interdyscyplinarnych złożonych z przedstawicieli samorządów terytorialnych, policji, służby zdrowia rozwiązujących problemy przemocy w rodzinie i kwestie krzywdzenia dzieci.

1.4.4. Praca nad zmianą mentalności społeczności lokalnej w podejściu do interwencji sąsiedzkiej w przypadku przemocy w rodzinie.

1.4.5. Rozwój współpracy z placówkami medycznymi, oświatowymi policją, kuratorami sądowymi, Sądem Rejonowym w celu przeciwdziałania przemocy domowej.

1.4.6. Opracowanie i wdrażanie do realizacji Programu Korekcyjno- Edukacyjnego dla Sprawców Przemocy w Rodzinie.

Efekty realizacji celów:

Wielopłaszczyznowy system wsparcia na rzecz dzieci, młodzieży, całej rodziny zabezpieczający poszanowanie praw dziecka, uprzedzający sytuacje kryzysowe. Natomiast w przypadku wystąpienia kryzysu system przejmuje funkcje ratownicze i opiekuńcze, nie pozostawiając dziecka i rodziny z własnymi problemami.

Cel strategiczny nr 2: Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym jako zintegrowany system wsparcia

Cele operacyjne i kierunki działań:

2.1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych

Kierunki działań do celu operacyjnego:

- 2.1.1. Promowanie usług poradnictwa zawodowego na każdym etapie życia zawodowego , szczególnie wśród młodzieży.
- 2.1.2. Stała współpraca jednostek pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi, organizacjami pracodawców w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia.
- 2.1.3. Rozwój wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych .
- 2.1.4. Kompleksowe wsparcie rodzin zagrożonych dziedziczeniem bezrobocia.
- 2.1.5 .Monitoring ofert programowych, a także opracowywanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemów bezrobocia w grupach szczególnego ryzyka.
- 2.1.6. Wspieranie osób bezrobotnych w podnoszeniu i zmianie kwalifikacji poprzez zastosowanie instrumentów rynku pracy.
- 2.1.7. Podnoszenie jakości obsługi bezrobotnych przez Powiatowy Urząd Pracy.

2.2. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie praw i uprawnień osób niepełnosprawnych

Kierunki działań do celu operacyjnego:

- 2.2.1. Wdrażanie i realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.
- 2.2.2. Upowszechnianie informacji o prawach, uprawnieniach, a także dostępnych formach pomocy dla osób niepełnosprawnych za pośrednictwem Internetu i mediów lokalnych.
- 2.2.3. Opracowanie i rozpowszechnianie informatorów dotyczących organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
- 2.2.4. Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych.

2.2.5. Rozwój wolontariatu działającego na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym.

2.3. Zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego:

2.3.1. Rozwijanie systemu informacji (min. opracowanie bazy informacyjnej) zwiększającego dostęp osób niepełnosprawnych do opieki medycznej i usług rehabilitacyjnych, w tym również rehabilitacji społecznej i zawodowej.

2.3.2. Podnoszenie jakości i dostępności usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych. Rozwój specjalistycznego wsparcia.

2.3.3. Podnoszenie jakości usług opiekuńczych poprzez systematyczne szkolenie i przekwalifikowane kadr.

2.3.4. Wspieranie profesjonalnych form pomocy przy udziale wolontariuszy.

2.3.5. Umożliwianie osobom niepełnosprawnym udziału w szkoleniach i przekwalifikowaniach zawodowych.

2.3.6. Prowadzenie działań służących tworzeniu nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i zwiększenia możliwości ich zatrudniania.

2.3.7. Wspieranie pracodawców w tworzeniu i przystosowaniu stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych stosownie do ich potrzeb i możliwości.

2.3.8. Prowadzenie działań służących rozwijaniu i promocji współpracy pomiędzy pracodawcami a organizacjami pozarządowymi i samorządem lokalnym, zwiększając tym samym możliwość zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

2.3.9. Umożliwienie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w projektach dofinansowanych z Unii Europejskiej.

2.4. Integracja osób niepełnosprawnym ze środowiskiem

Kierunki działań do celu operacyjnego:

2.4.1. Systematyczny lobbing na rzecz łamania barier architektonicznych ograniczających pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w społeczeństwie.

- 2.4.2. Rozwijanie alternatywnych form transportu dających osobom niepełnosprawnym mającym trudności w poruszaniu się dostęp do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.
- 2.4.3. Opracowywanie programów integrujących osoby niepełnosprawne ze środowiskiem, zwiększających uczestnictwo tych osób w działalności sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej.
- 2.4.4. Wspieranie realizacji programów integracyjnych obejmujących jak najmłodsze dzieci niepełnosprawne.
- 2.4.5. Rozwój bazy wsparcia środowiskowego dla osób niepełnosprawnych.

2.5. Spójny system wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych

Kierunki działań do celu operacyjnego:

- 2.5.1. Rozwój wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, terapeutycznego, socjalnego i prawnego wobec usamodzielniających się wychowanków.
- 2.5.2. Określenie potrzeb i możliwości w zakresie mieszkań chronionych dla usamodzielniających się wychowanków .
- 2.5.3. Dążenie do zabezpieczenia w zasobach mieszkań dla wychowanków opuszczających system pieczy zastępczej, w tym mieszkań chronionych
- 2.5.4. Umożliwienie uczestnictwa jak największej grupie wychowanków w projektach dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej.
- 2.5.5. Udzielanie pomocy finansowej dla usamodzielniających się wychowanków.

Efekty realizacji celów:

Efektom realizacji celów powinien być sprawnie funkcjonujący system kompleksowego wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel strategiczny nr 3 : Partnerstwo na rzecz aktywności obywatelskiej – budowanie kapitału społecznego

Cele operacyjne i kierunki działań:

- 3.1. Zwiększenie roli i udziału sektora niepublicznego oraz aktywności mieszkańców w realizacji zadań społecznych**

Kierunki działań do celu operacyjnego:

- 3.1.1. Wspieranie inicjatyw społecznych podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi, koordynacja i wspieranie działań
- 3.1.2. Tworzenie aktywnych środowisk lokalnych. Inspirowanie do tworzenia własnych lokalnych systemów wsparcia i pomocy różnym grupom społecznym
- 3.1.3. Rozwój wolontariatu.

3.2. Profesjonalizacja służb społecznych

Kierunki działań do celu operacyjnego:

- 3.2.1. Stałe podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej
- 3.2.2. Upowszechnianie informacji o aktualnej ofercie i formach świadczeń pomocowych.
- 3.2.3. Opracowywanie i wdrażanie nowych rozwiązań organizacyjnych oraz programów służących podniesieniu jakości usług świadczonych przez instytucje pomocy społecznej.

Efekty realizacji celów:

Efektem realizacji celów jest wysoka jakość świadczonych usług na rzecz klientów pomocy społecznej przez profesjonalne przygotowanie kadry merytorycznej. Zróżnicowane formy współpracy z organizacjami pozarządowymi, wzrost aktywności społeczności lokalnej.

4. Realizatorzy i partnerzy:

Starostwo Powiatowe w Pabianicach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach, Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie powiatu pabianickiego, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w funkcjonujące na terenie powiatu, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, zakłady opieki zdrowotnej, organizacje społeczne, oraz inne jednostki zgodnie z właściwością zadań.

5. Źródła finansowania :

Środki własne powiatu, środki pozyskiwane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

6. Wdrażanie , monitoring , ewaluacja

Powiatowa Strategia Rozwiązywania problemów Społecznych na terenie powiatu pabianickiego zawiera zadania stanowiące wyzwanie dla całej społeczności lokalnej, wszystkich instytucji publicznych i niepublicznych, działających na polu polityki społecznej. Wdrażanie strategii zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Instytucją zarządzającą wdrażaniem strategii będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji jej kierunków w sytuacji istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie kwestii społecznych. Podstawowym celem tych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Wdrażanie Strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań, natomiast ocena stopnia realizacji osiągniętych efektów będzie dokonywana corocznie.

7. Wskaźniki stopnia efektywności

Przy ocenie wdrażanych działań bardzo ważną rolę odgrywają wskaźniki społeczne i ekonomiczne, odzwierciedlające wartości zakładane do ich realizacji , a przede wszystkim ukierunkowujące proces rozwoju, w tym m.in.:

- dane statystyczne dotyczące liczby ludności, liczby klientów pomocy społecznej,
- dane dotyczące rynku pracy – liczba osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne, z podziałem na wiek, wykształcenie, stopień i przyczynę niepełnosprawności,
- dane dotyczące liczby programów i projektów socjalnych zrealizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych, liczba inicjatyw społecznych, zrealizowanych zadań zleconych w obszarze aktywizacji i integracji społecznej,
- dane dotyczące wysokości środków przeznaczonych na realizację danego projektu, koszty jednostkowe, stopień poniesionych nakładów w stosunku do uzyskanych efektów.

Podsumowanie

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 na terenie powiatu pabianickiego w postawionych celach i zakreślonych kierunkach działań w obszarze polityki społecznej opiera się na istniejącym już lokalnym systemie pomocy społecznej. Wskazuje na konieczność budowania zintegrowanego systemu wsparcia dla grup szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zbudowana siatka celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań (na bazie wnikliwej analizy sfer pomocy społecznej) uwzględnia najistotniejsze obszary życia społecznego, które powinny być sferą oddziaływania , aby jakość życia mieszkańców powiatu pabianickiego znacznie się poprawiła.

Autorzy niniejszej Strategii dziękują wszystkim, którzy przyczynili się do jej powstania – w szczególności za udostępnienie danych niezbędnych do rzetelnej oceny aktualnej sytuacji społecznej. Strategia wyznacza kierunki działań polityki społecznej realizowanej na terenie powiatu pabianickiego , która uwzględnia potrzeby każdego mieszkańca bez względu na jego status.